

**Συνέντευξη του επικ. καθ. Δρ. Μάνου Δανέζη
στο περιοδικό "Αβατον".**

ΑΒΑΤΟΝ: Μιλάτε για κάτι το καινούργιο, που μπορεί να αλλάξει τον κόσμο και τον πολιτισμό που καταρρέει. Αλλά νομίζω ότι πρέπει να κατανοήσουμε τι είναι αυτό που έχει κάνει το σημερινό πολιτισμό να καταρρέει.

Δ.Μ.: Ο πολιτισμός που έχουμε σήμερα στηρίζεται στη μεγάλη επανάσταση του 17ου αιώνα. Η επανάσταση αυτή προικοδότησε τον πολιτισμό μας με αρχές και δόγματα, που ήταν σωστά τότε, αλλά έχουν πάψει να υφίστανται.

Ποια ήταν αυτά τα δόγματα; Το πρώτο δόγμα ήταν εκείνο της ύλης. Δηλαδή, όλα όσα βλέπουμε γύρω μας είναι ύλη. Δεν υπάρχει τίποτε πέρα από την ύλη. Έτσι δομήθηκε ο πολιτισμός με βάση τις υλικές ανάγκες, ξεχνώντας τις άλλες αξίες πέραν της ύλης. Δημιουργήθηκε, λοιπόν, ο πολιτισμός των αναγκών. Αλλά μόνο των υλικών αναγκών. Βέβαια, για τότε ήταν σωστό, γιατί ο κόσμος υπέφερε. Δεν είχε να φάει ένα κομμάτι ψωμί και πέθαινε στους δρόμους από τις αρρώστιες. Τι μπορούσαν να τον ενδιαφέρουν ο Χριστιανισμός, ο Βουδισμός και η φιλοσοφία; Έτσι γεννήθηκε ένας πολιτισμός πρωτογενούς ανάγκης. Αλλά αυτός ο πολιτισμός έχει ήδη ξεπεράσει αυτήν την ανάγκη. Οι έννοιες του φτωχού, του πλουσίου, του καπιταλιστή και του κουμμουνιστή διαφέρουν από χώρα σε χώρα και από εποχή σε εποχή.

ΑΒΑΤΟΝ: Σε τέτοιες όμως καταστάσεις απαιτούνται κοσμογονικές αλλαγές. Σε παρόμοιες ιστορικές στιγμές έχουν γίνει επαναστάσεις.

Δ.Μ.: Μα κι εγώ για μια επανάσταση μιλάω. Μία μεγάλη, επιστημονική επανάσταση

όμως. Και το κεντρικό συστατικό αυτής της μεγάλης επιστημονικής επανάστασης είναι: "Οτιδήποτε αντιλαμβάνονται οι αισθήσεις, αυτό που ο εγκέφαλός μας (η βιολογία μας) έχει τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται ως πραγματικότητα, δεν είναι η πραγματικότητα". Και αυτό είναι γνωστό από τους προσωκρατικούς.

Ο Λεύκιππος και ο Δημόκριτος τα είπαν με το όνομά τους: οτιδήποτε υποπίπτει στις αισθήσεις μας – στην όραση, στη γεύση, στην ακοή κλπ. – είναι ψευδές. Το μόνο που είναι αληθινό είναι αυτό που δεν αντιλαμβάνονται οι αισθήσεις μας.

Αυτό πήρε και ο Πλάτωνας και έκανε το μύθο του Σπηλαίου. Ο Λεύκιππος και ο Δημόκριτος έδωσαν επιστημονικά την έννοια στο ΟΝ και στο ΜΗ ΟΝ. Το ΟΝ είναι το άτομο και το ΜΗ ΟΝ είναι ο χώρος. Και τα άτομα και ο χώρος, μας λέει ο Δημόκριτος, είναι μη αισθητά. Δηλαδή, τα συστατικά του υλικού κόσμου – αυτού που λέμε res – είναι μη αισθητά.

ΑΒΑΤΟΝ: Για να φτάσουμε όμως στην επανάσταση, απαιτείται να συνειδητοποιήσουμε την κατάσταση που βιώνουμε. Πώς μπορεί να γίνει αυτό;

Δ.Μ.: Κοιτάξτε τους τρεις βασικούς πυλώνες της συγκρότησης ενός πολιτισμικού ρεύματος και θα καταλάβετε. Οι τρεις αυτοί πυλώνες είναι, πολύ περιληπτικά, η επιστήμη, η θεολογία και η κοινωνική δομή – και συνιστούν ένα ενιαίο και αδιάσπαστο σύνολο, μέσα στο οποίο κάθε συνιστώσα επηρεάζει και επηρεάζεται από

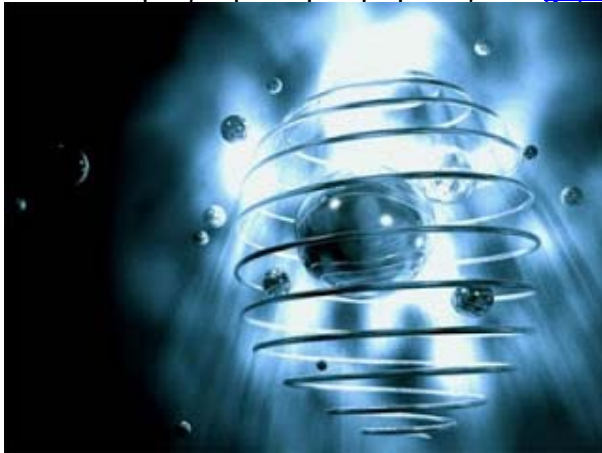
τις δύο άλλες. Το αδιάσπαστο αυτό οικοδόμημα ονομάζεται Πολιτισμός. Αν ανατραπεί ένας από αυτούς τους πυλώνες, το πολιτισμικό σύστημα καταρρέει. Αν πάλι επαναπροσδιοριστεί ένας πυλώνας, τότε αυτό επηρεάζει όλο το οικοδόμημα. Οι βάσεις, πάλι, των θετικών επιστημών είναι οι επόμενες τρεις θεμελιώδεις έννοιες: η ύλη (μάζα), ο χρόνος και ο χώρος (διάσταση). Οι έννοιες αυτές δεν αποτελούν όμως τη βάση μόνο του πυλώνα της επιστημονικής κοσμοθεωρίας, αλλά και των άλλων δύο πυλώνων ενός πολιτισμικού ρεύματος, της θρησκευτικότητας και της κοινωνικής φιλοσοφίας.

ABATON: Αυτές οι τρεις έννοιες δεν θεωρούνται δεδομένες;

Δ.Μ.: Οι έννοιες αυτές δεν είναι χειροπιαστά και αντικειμενικά προσδιορισμένες, αλλά φιλοσοφικά κατηγορούμενα προσδιοριζόμενα με διαφορετικούς τρόπους, από διαφορετικούς πολιτισμούς, σε διαφορετικές εποχές. Αν ανατραπεί το εννοιολογικό περιεχόμενο αυτών των φυσικών εννοιών, θα αλλάξει σιγά – σιγά η επιστημονική, θρησκευτική και κοινωνική βάση του δυτικού πολιτισμού και, αργά ή γρήγορα, ολόκληρη η δομή του πολιτισμού μας. Και μπορώ να σας πω, ότι η ανατροπή του εννοιολογικού περιεχομένου αυτών των φυσικών εννοιών έχει ήδη συντελεστεί. Οι κλασσικές επιστημονικές θέσεις έχουν ανατραπεί δραματικά. Και η κατάρρευση του πυλώνα της κλασσικής επιστημονικής κοσμοθεωρίας παρασύρει σε κατάρρευση ολόκληρο το δυτικό πολιτισμικό ρεύμα.

ABATON: Και ποιο είναι το περιεχόμενο της ανατροπής αυτής;

Δ.Μ.: Η [θεωρία της σχετικότητας](#) έχει αλλάξει δια παντός τη νευτώνεια αντίληψη της ύλης, η οποία με τη σειρά της είχε αλλάξει την αντίληψη που είχαν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι/επιστήμονες. Και ακόμα, έχει αλλάξει η έννοια της ύλης, η οποία τελικά αποδείχθη ότι είναι μία κατάσταση ενέργειας. Αν πάμε δε στην έννοια του χρόνου, τότε πλέον μπορούμε να μιλάμε μόνο για το [χωροχρονικό συνεχές](#).

Το χωροχρονικό συνεχές του πραγματικού Σύμπαντος έχει δύο ιδιότητες: η πρώτη είναι ότι έχει 4 διαστάσεις και η δεύτερη ότι η Γεωμετρία που το μετράει και το περιγράφει δεν είναι η ευκλείδεια, αλλά η [γεωμετρία Riemann](#). Και κάτι ακόμα σχετικά με την έννοια της ταχύτητας που σημαίνει πολλά: η ταχύτητα δεν είναι παρά ένα κριτήριο για το πόσο ο χώρος γύρω μας αποκλίνει της ευκλείδειας γεωμετρίας. Όσο μεγαλώνει η ταχύτητα, τόσο η γεωμετρία του χώρου και οι ιδιότητές του αποκλίνουν της ευκλείδειας γεωμετρίας. Η ταχύτητα του φωτός είναι το ανώτατο όριο μετά το οποίο ο χώρος παύει στο σύνολό του να είναι ευκλείδειος, άρα και να υποπίπτει στο πεδίο της ανθρώπινης βιολογίας.

Ο χρόνος και ο χώρος όπως τους περιγράφουν και τους μετράνε τα ρολόγια, τα ημερολόγια και οι μεζούρες μας αντίστοιχα, δεν έχουν καμία σχέση, ούτε

περιγράφουν την πραγματικότητα της Συμπαντικής Δημιουργίας. Αυτό σημαίνει ότι, αν το σπάσουμε σε χώρο και χρόνο, ούτε ο χρόνος ούτε ο χώρος περιγράφουν τη συμπαντική πραγματικότητα. Το μόνο πραγματικό μέσα στο Σύμπαν είναι το χωροχρονικό συνεχές, το οποίο είναι άτμητο και αδιαίρετο.

ΑΒΑΤΟΝ: Ποιες είναι οι σημαντικότερες αλλαγές που θα έκαναν τον άνθρωπο, και κατ' επέκταση τον πολιτισμό μας, να επαναπροσδιοριστεί;

Δ.Μ.: Ας ξεκινήσουμε από το ΕΓΩ και το ΕΜΕΙΣ. Καταρχάς, έχουμε την ψευδαίσθηση, ότι μεταξύ "εσένα" και "εμένα" υπάρχει κενό. Το περιορισμένο των αισθήσεών μας, η βιολογία μας δηλαδή, δεν μας επιτρέπει να δούμε αυτό που υπάρχει μεταξύ μας. Μου δημιουργεί την πλαστική έννοια της διαιρετότητας και ότι εγώ και εσύ είμαστε κάτι άλλο. Έχω την ψευδή αίσθηση ότι είμαστε ύλη. Μα, το υλικό που υπάρχει γύρω μας και του αέρα, αν το αναλύσεις, είναι το ίδιο υλικό που είμαστε και εμείς.

ΑΒΑΤΟΝ: Δηλαδή δεν υπάρχει κενό;

Δ.Μ.: Όχι. Το κενό είναι το πιο γεμάτο πράγμα που μπορούμε να φανταστούμε. Εσύ και εγώ, ό,τι υπάρχει γύρω μας και αυτό ακόμα που νομίζουμε σαν κενό, είναι φτιαγμένο από τα ίδια σωματίδια. Λέγαμε μέχρι τώρα, ότι μεταξύ μας υπάρχει κενό, εννοώντας το τίποτα, αλλά αυτό δεν ήταν αλήθεια. Αυτό που χρειάζεται είναι να σπάσουμε τα δόγματα, να διαδώσουμε τη νέα πραγματικότητα.

ΑΒΑΤΟΝ: Έτσι φτάνετε στις έννοιες του ΕΓΩ και του ΕΜΕΙΣ;

Δ.Μ.: Βεβαίως. Το ΕΓΩ συνδέεται με κάτι πλαστό, συνδέεται με την πλαστική εικόνα μου. Τι νόημα έχει το ΕΓΩ, αφού εκφράζει μία πλάνη των αισθήσεών μας, κάτι που δεν υπάρχει; Το ΕΓΩ συνδέεται με την πλαστική έννοια της διαίρεσης. Το ΕΓΩ τελείωσε, αφορά μια ψευδαίσθηση, η οποία δημιουργείται από τη βιολογία μας. Πίσω από το ΕΓΩ κρύβεται η πραγματικότητα της δημιουργίας.

ΑΒΑΤΟΝ: Η οποία είναι;

Δ.Μ.: Η συνέχεια. Το άτμητο. Το όλον. Χάνουμε το ΕΜΕΙΣ. Το ΕΜΕΙΣ δεν είναι μια άθροιση μερών, αλλά ένα σύνολο...

ΑΒΑΤΟΝ: Ενιαίο...

Δ.Μ.: Ενιαίο, ναι. Και αυτή είναι η διαφορά που μας ανέτρεψαν οι δυτικοί. Οι δυτικοί λένε, ότι το ΕΜΕΙΣ είναι ένα σύνολο πολλών ΕΓΩ. Εμείς όμως οι Έλληνες, που φιλοδοξούμε πρωτεύοντα ρόλο στη δημιουργία και του νέου πολιτισμικού ρεύματος, οφείλουμε να τους πούμε: όχι κύριοι, έχετε καταλάβει λάθος την ελληνική φιλοσοφία, πάνω στην οποία δομήσατε αυτό που λέμε "δυτικός πολιτισμός". Εννοούμε, ότι υπάρχει ένα ΟΛΟΝ, που οι αισθήσεις μας το τέμνουν πλαστά σε πολλά ΕΓΩ. Το ΕΜΕΙΣ όμως είναι ενιαίο.

ΑΒΑΤΟΝ: Δηλαδή, αυτό το ΕΜΕΙΣ υπάρχει αρχετυπικά μέσα μας αλλά δεν το αντιλαμβανόμαστε;

Δ.Μ.: Ακριβώς! Και είναι η αδυναμία της βιολογίας μας που τέμνει το ΕΜΕΙΣ σε πολλά πλαστά ΕΓΩ. Αυτό είναι το ΕΜΕΙΣ της ελληνικής φιλοσοφίας. Είναι το ΕΝΑ. Και αυτό αποτελεί βασική διαφορά της ελληνικής με την ινδική φιλοσοφία. Ας πάρουμε, για παράδειγμα, την έννοια του Κάρμα. Δεν μπορεί να έχει την έννοια που αποδίδει ο Ινδός. Δεν μπορεί να κοιτάς, τελείως ωφελιμιστικά, να βελτιώσεις το δικό σου κάρμα, ασχέτως με το τι γίνεται γύρω σου. Μέσα στο κάρμα πρέπει να υπάρχει και η έννοια της αλληλεγγύης του ΕΝΟΣ και του ΕΜΕΙΣ.

ΑΒΑΤΟΝ: Έννοείτε το συλλογικό κάρμα.

Δ.Μ.: Ναι. Υπάρχει μόνο συλλογικό κάρμα. Αν κάνω κάτι, που κατά την ινδική φιλοσοφία βρομίζω ή επιβαρύνω το κάρμα μου σε ατομικό επίπεδο, αλλά το κάνω για το ΕΜΕΙΣ – το παιδί μου, την πατρίδα μου – τότε καθαρίζω το κάρμα μου. Γιατί αυτό είναι το κάρμα μου, το κάρμα του ΕΜΕΙΣ. Και το ΕΜΕΙΣ θέλει θυσίες. Αυτό διδάσκει η φύση.

ΑΒΑΤΟΝ: Άλλο μεγάλο θέμα... Τι είναι η φύση;

Δ.Μ.: Ζωή. Η έννοια της φύσης είναι η έννοια της ζωής. Σε τι διαφέρει ένα ζωντανό σκυλάκι από ένα πεθαμένο; Και τα δύο έχουν την ίδια βιολογία, το ίδιο DNA. Για να δω τι είναι αυτό που τα ξεχωρίζει, πρέπει να δω τι είναι η ύλη. Αν δεχθώ την παλιά έννοια της ύλης, δεν μπορώ να απαντήσω. Αν όμως δεχθώ τη νέα έννοια της ύλης, ξέρω και πώς θα αναστήσω – αν μπορέσω – το νεκρό σκυλάκι. Θα ξανακαμπυλώσω το χώρο, θα ξαναδώσω ενέργεια δηλαδή. Επειδή όμως η ενέργεια είναι σαν πολύπλοκος οργανισμός, δεν μπορώ να δώσω μια ποσότητα ενέργειας έτσι αθροιστικά.

ΑΒΑΤΟΝ: Αυτό ανάγεται στη νέα γνώση;

Δ.Μ.: Βεβαίως. Η νέα γνώση πηγαίνει στα τσάκρας. Δεν μπορούμε να φτιάξουμε ένα σύστημα μηχανικό, σαν τον καταναμητή του αυτοκινήτου που κατανέμει την ενέργεια της μπαταρίας κατάλληλα. Θα πρέπει να την καταναίμω κατάλληλα ποσοτικά και ποιοτικά. Άλλη η ποσότητα θα πάει στη καρδιά και άλλη σε κάθε διαφορετικό όργανο, γιατί αυτά έχουν διαφορετικής σύνθεσης μάζες. Έτσι ώστε να ζωντανέψει το σκυλάκι. Δεν λέω ότι τώρα μπορώ να το κάνω, αλλά ξέρω πως γίνεται. Το ίδιο συμβαίνει και με τον άνθρωπο, ο οποίος αποτελείται από πολλά πυκνώματα. Όταν λέω πυκνώματα, εννοώ ότι έχει πολλά κέντρα που χρειάζονται διαφορετικής ποιότητας και ποσότητας ενέργεια. Όταν παίρνω ελεύθερη ενέργεια από το περιβάλλον πρέπει, λοιπόν, να την καταναίμω κατάλληλα, με έναν τρόπο περίεργο, που μόνο η φύση ξέρει, στο σώμα μου. Αυτή τη δουλειά δεν κάνουν τα τσάκρας;

ΑΒΑΤΟΝ: Αν καταλαβαίνω καλά, συνδέετε την επιστήμη με τον εσωτερισμό! Φαντάζομαι ότι η άποψή σας αυτή θα ξένιζε τους περισσότερους συναδέλφους σας, για να μην πω ότι θα την χαρακτήριζαν "αιρετική"...

Δ.Μ.: Εγώ λέω: κύριοι, ξεχάστε ό,τι ξέρατε, ξεχάστε την παλιά γνώση, ξεχάστε και εσωτερισμούς, αποκρυφισμούς, μαγείες κλπ, διότι η γνώση είναι ΜΙΑ και αδιαίρετη. Διότι, αν κάποιοι κάποτε πήραν τη γνώση και τη μεταμόρφωσαν ντύνοντάς τη με παραδόσεις, με θρησκείες, με μυθικά στοιχεία και στην ουσία την κατακερμάτισαν ή κάποιοι την ξέχασαν, δεν ευθύνεται η γνώση γι' αυτό.

ΑΒΑΤΟΝ: Τότε γιατί μαλώνουμε;

Δ.Μ.: Καλή ερώτηση. Μαλώνουμε, γιατί δεν καταλαβαίνουμε ότι μία είναι η γνώση. Εγώ αυτήν τη γνώση ζητάω.

ΑΒΑΤΟΝ: Όταν αναζητούμε τη γνώση, πάμε εμείς προς τη γνώση ή η γνώση έρχεται προς εμάς;

Δ.Μ.: Η γνώση έρχεται προς εμάς. Αλλά εμείς δεν ενδιαφερόμαστε για τη γνώση, αλλά για τις προσωπικές μας απόψεις. Προσπαθούμε να επιβεβαιωθούμε μέσα από τις γνώσεις μας. Γι' αυτό, η γνώση μάς έχει εγκαταλείψει.

Η γνώση είναι σαν τη γυναίκα – και γραμματικά είναι θηλυκού γένους – πρέπει να συμφιλωθεί μαζί σου. Είναι σχέση έρωτα και θα σου αποκαλύπτεται, όσο βλέπει ότι δεν την εκμεταλλεύεσαι. Μια γυναίκα που την πλησιάζεις σαν εκμεταλλευτής, κουμπώνεται και φεύγει. Μόνο αν δει η γνώση ότι είσαι ερωτευμένος μαζί της, ερωτευμένος εσωτερικά, χωρίς σκοπιμότητες και ιδιοτέλεια, αρχίζει και σου ανοίγεται. Και θα σου ανοιχτεί όσο θέλει αυτή. Αυτή είναι η γνώση.

ΑΒΑΤΟΝ: Από πού προέρχεται, όμως, η γνώση;

Δ.Μ.: Το σύμπαν είναι ένας σκληρός δίσκος, που επάνω του είναι καταγεγραμμένα τα πάντα. Όταν καταλάβουμε ότι το σύμπαν είναι ένα – και ότι παρελθόν, παρόν, και μέλλον δεν υπάρχει, διότι αυτός ο χρονικός διαχωρισμός είναι πλαστός και ανθρώπινος, τότε θα κατανοήσουμε ότι όλα είναι τώρα. Η γνώση ενυπάρχει σε ένα κλειστό σύστημα. Αυτό που ισχύει τώρα ίσχυε στο παρελθόν και θα ισχύει και στο μέλλον (κατά τον πλαστό διαχωρισμό). Όπως είχε πει και ο Αινστάιν, "για εμάς τους ορκισμένους φυσικούς – όσο και φαίνεται παρόλογο – οι έννοιες του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος ταυτίζονται". Και αυτό δεν το λέει ένας φιλόσοφος, αλλά ένας επιστήμονας. Άρα, όλα είναι ένα τώρα. Και το λέω ανοιχτά.

ΑΒΑΤΟΝ: Όπως το καταλαβαίνω, η γνώση ενυπάρχει μέσα μας και ανάλογα με τη προσέγγιση που επιχειρούμε, μας αποκαλύπτει.

Δ.Μ.: Και βέβαια ενυπάρχει. Θα σας αναφέρω το παράδειγμα των ερωτευμένων φωτονίων. Στα φωτόνια του σύμπαντος ενυπάρχει όλη η γνώση. Αν χωρίσουμε δύο φωτόνια και απομακρύνουμε το ένα από το άλλο, ό,τι πληροφορία φορτώσουμε στο ένα, αυτόματα καταγράφεται και στο άλλο. Η γνώση, λοιπόν, που υπάρχει στο Α' του Κενταύρου ή στο Σείριο υπάρχει και μέσα στο μυαλό μου. Τώρα, αν δεν την καταλαβαίνω, πρόβλημά μου. Η γνώση όμως υπάρχει στο μυαλό μου.

ΑΒΑΤΟΝ: Μήπως όλα αυτά που λέμε είναι δευτερεύοντα και το κυρίαρχο ζήτημα είναι η πραγματικότητα που δεν μπορούμε να αντιληφθούμε;

Δ.Μ.: Σίγουρα. Αυτό που έχει σημασία είναι, ότι η επιστήμη λέει ότι υπάρχει δίπλα μας ένας άλλος κόσμος, που οι αισθήσεις μας δεν μπορούν να αντιληφθούν. Και το κυρίαρχο ερώτημα είναι: μπορείς να επικοινωνήσεις με αυτόν το χώρο; Μπορείς, δηλαδή, να καμπυλώσεις το χώρο σου και να επικοινωνήσεις με τον άλλο χώρο; Ίσως κάποτε η φύση βοηθήσει προς αυτή τη κατεύθυνση.

ΑΒΑΤΟΝ: Επομένως, τι ψάχνουμε; Τι ψάχνει, πέρα από την ύπαρξη του σωματιδίου του Θεού, το [CERN](#);

Δ.Μ.: Ψάχνει να αποδείξει, όσο και αν αυτό εκπλήσσει, την επικυριαρχία του παλιού στο καινούργιο. Προσπαθεί, δηλαδή, να αποδείξει ότι η αρχή του κόσμου, του σύμπαντος, είναι η ύλη. Σε αντίθεση με τη θεωρία της σχετικότητας, που δεν πιστεύει ότι η αρχή είναι ο χώρος, ο οποίος καμπυλούμενος δημιουργεί την ψευδαίσθηση της ύλης.

ΑΒΑΤΟΝ: Ωραία είναι όλα αυτά, αλλά ο σημερινός άνθρωπος, ιδιαίτερα ο νέος, τι πρέπει να καταλάβει;

Δ.Μ.: Δύο πράγματα. Πρώτα, να καταλάβει την πλάνη των αισθήσεων. Να καταλάβει ότι είναι φυλακισμένος στις αισθήσεις του. Να καταλάβει ότι το πραγματικό είναι το μη αισθητόν. Να καταλάβει, με επιστημονικούς όρους, μία άλλη συγκρότηση του σύμπαντος.

Και το δεύτερο είναι να τον αφήσουμε πραγματικά ελεύθερο. Από εκεί και πέρα, θα φτάσει στην αλήθεια. Και, βέβαια, θα πρέπει να του λέμε σωστά πράγματα. Όλες οι θεωρίες, από πιο κλασική, τη νευτώνεια, μέχρι την πιο εξελιγμένη καταλήγουν στην πλάνη των αισθήσεων. Αλλά αυτό δεν το λένε. Όταν καταλάβει ο άνθρωπος ότι όλα

είναι ένα matrix, μια εικόνα, θα καταλάβει ότι μια εικόνα δεν μπορεί να ευτυχίσει. Κάθεσαι μπροστά στον καθρέπτη και βλέπεις το είδωλό σου. Το είδωλό σου από μόνο του δεν μπορεί να ευτυχίσει. Θα ευτυχίσει, αν ευτυχίσεις και εσύ.

ABATON: Μπορώ εγώ, ως εικόνα, να επηρεάσω το πραγματικό αντικείμενο του εαυτού μου;

Δ.Μ.: Βεβαίως. Διότι εικόνα και εσύ είσαστε ένα. Απλώς, αντιλαμβάνεσαι μόνο την εικόνα. Δεν υπάρχει μερισμός της εικόνας και του "εγώ". Ο άνθρωπος, όμως, αντιλαμβάνεται μόνο την εικόνα.

ABATON: Και πώς μπορώ να επηρεάσω το εγώ μου;

Δ.Μ.: Αυτό το διδάσκουν πολλοί. Όταν ο άλλος σου λέει, "κάνε διαλογισμό", όταν οι θρησκείες σου λένε "προσευχήσου" – αν, λοιπόν, καταλάβουμε το νόημα αυτών το τεχνικών και τα κάνουμε με πλήρη συνείδηση, τότε θα επικοινωνήσουμε.

ABATON: Προηγουμένως αναφέραμε την επικοινωνία με το μη αισθητόν, αυτό δηλαδή που δεν μπορούν να αντιληφθούν οι αισθήσεις μας. Έχω την αίσθηση ότι και οι δύο υπαινιχθήκαμε το Θεό. Μπορούμε να κατανοήσουμε, τι είναι Θεός;

Δ.Μ.: Αν όλη τη ζωή σου τη φας για να καταλάβεις την πρώτη αιτία, θα πεθάνεις χωρίς να έχεις μάθει τίποτα.

ABATON: Δηλαδή θα πρέπει να δεχθούμε την ύπαρξή της a priori;

Δ.Μ.: Δεν μπορείς να κάνεις διαφορετικά.

ABATON: Μα αυτό δεν μοιάζει καθόλου επιστημονικό...

Δ.Μ.: Επιστημονικότατο! Διότι, πίσω από κάθε γεγονός, υπάρχει μία αιτία, πίσω από κάθε αιτία μια άλλη αιτία, και πίσω από αυτήν κάποια άλλη. Και πίσω από αυτήν που θα θεωρήσεις πρωταρχική αιτία, κρύβεται κάποια άλλη. Έτσι, αν ψάχνεις πάντα για την αιτία πίσω από την αιτία, δεν θα καταφέρεις τίποτα, γιατί η αλυσίδα αυτή είναι άπειρη και η ζωή σου πεπερασμένη.

Αυτό που πρέπει να καταλάβουμε είναι ότι είμαστε μέρος ή καλύτερα, συμμετέχουμε σε ένα κοσμικό παιχνίδι και ανάλογα με το ρόλο σου, σου αποκαλύπτονται πράγματα.
